

Provincie Overijssel
Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
www.overijssel.nl
postbus@overijssel.nl
KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Provinciale Staten van Overijssel

Inlichtingen bij

Datum	Kenmerk	Zaaknummer	Pagina	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
11.07.2023	D2023-07-139494	2023-044014	1 van 4			

Onderwerp: Brief aan PS Herijking Adaptieve strategie drinkwater

---

Toezending aan Provinciale Staten met oogmerk:

ter informatie

anders, en wel:

De openbare drinkwatervoorziening in Overijssel staat ernstig onder druk. Door bevolkingsgroei, economische groei en een verwachte toename van droogte en warm weer door klimaatverandering stijgt de drinkwatervraag harder dan verwacht. Tegelijk krijgt de drinkwaterproductie te maken met schaarste aan water in de omgeving. Doordat ook de kwaliteit van drinkwaterbronnen onder toenemende druk komt, komt de leveringszekerheid serieus in gevaar.

In de Adaptieve strategie drinkwatervoorziening (ASD) worden parallel een 20-tal opties voor aanvullende drinkwaterwinning en drinkwaterbesparing verkend. De adaptieve aanpak betekent dat als winning in een bepaald gebied niet kan, er overgeschakeld kan worden naar alternatieve opties. Tegelijk zien we dat de mogelijkheden beperkt zijn wat betreft de opties voor de korte termijn, omdat trajecten om te komen tot extra wincapaciteit lang duren. Er is gemiddeld 10-15 jaar nodig voor onderzoek naar omgevingseffecten, een zorgvuldig gebiedsproces, de vergunningprocedure en de bouw van de installaties. We monitoren de uitvoering nauwgezet en spreken waar mogelijk beheersmaatregelen af om op koers te blijven. De laatste stand van zaken is beschreven in de [brief 'Voortgang veiligstellen drinkwatervoorziening Overijssel'](#)

De Adaptieve Strategie Drinkwatervoorziening is herijkt tijdens het Breed Bestuurlijk Overleg (BBO) van 29 juni 2023. De redenen zijn:

1. dat de korte, middellange en lange termijn naar elkaar toe groeien; lange termijn maatregelen zijn eerder relevant doordat de korte termijn maatregelen door externe omstandigheden langer duren dan verwacht, bv. als gevolg van noodzakelijke gebiedsprocessen en/of tegenvallende resultaten;
2. dat het volledig parallel uitvoeren van alle maatregelen, zoals genoemd in de ASD is lastig én steeds lastiger wordt, omdat een realistische planning van geld en juiste capaciteit om prioriteiten vraagt;
3. dat de winningen diep in Twente op de lange termijn (>40 jaar) lastiger zijn om duurzaam operationeel te houden.

4. dat drinkwaterbesparing, en daarmee bewust en zuinig drinkwatergebruik, meer aandacht krijgt en een steeds grotere rol gaat spelen.

Herijking Adaptieve strategie

Daarom is beoordeeld dat de Adaptieve strategie herijkt moet worden en de inzet bijgesteld moet worden. Hiervoor zijn verschillende scenario's vergeleken en uiteindelijk is er noodgedwongen voor gekozen om de gezamenlijke inzet te verschuiven naar meer drinkwater uit de IJsselvallei (ook al op de middellange termijn) i.c.m. onderzoek naar haalbare uitbreiding van de wincapaciteit vanuit een drietal winningen (Sint Jans klooster, Herikerberg-Goor en Witharen) en reservering Bruchterveld aan de rand van Twente. We voegen daarom ook nieuwe bouwstenen toe aan de adaptieve strategie, namelijk het ontwikkelen van winvergunning Schalkhaar, een hoofdtransportleiding van west naar oost (Twente) en een verkenning van de benutting van uitgemalen polderwater (in WDODelta gebied).

In het BBO is geconcludeerd dat de winning Daarle-Vriezenveen niet ontwikkeld kan worden op korte termijn vanwege problemen met waterkwantiteit en -kwaliteit. De uitbreiding van Vechterweerd van 4 naar 8 miljoen m³/j wordt ook uitgesteld (vanwege waterkwaliteit), evenals de reductie van Manderveen totdat er voldoende capaciteit is.

Tevens is geconcludeerd dat Hammerflieer binnen het huidige scenario niet op verantwoorde wijze ontwikkeld kan worden (groot risico op gebouwschade in verband met structureel te lage grondwaterstanden) en is recent met partijen afgesproken een integraal gebiedsproces te starten waarbij gekeken wordt hoe er op verantwoord maatschappelijke en duurzame wijze water geleverd kan worden met zo min mogelijk schade. Daarmee is Hammerflieer geen oplossing meer voor de korte termijn.

Aanvullend wordt nog sterker ingezet op waterbesparing door huishoudens en bedrijven. Zo wordt op dit moment een Interreg-aanvraag voorbereid gericht op waterbesparing in (nieuwbouw)woningen. Ook het stimuleren van waterbesparing bij bedrijven wordt opgepakt via een zogenoemde koplopers-aanpak. Aandachtspunt is echter vrijwilligheid van medewerking aan waterbesparing. Het is daarom niet opportuun om waterbesparing op voorhand hard in te boeken. We zetten in op lobby richting Rijk ten aanzien van bouwbesluit (verplichting regenwateropslag) en progressieve drinkwaterprijs om te sturen op besparing.

Met deze herijking en gerichte gezamenlijk inzet kan de drinkwatervoorziening op peil worden gebracht, waarbij we vasthouden aan de richtinggevende principes uit het ASD Perspectiefdocument:

- Altijd voldoende drinkwater,
- Klimaatbestendig en robuust watersysteem,
- Drinkwaterwinning in balans met de omgeving,
- Zuinig drinkwatergebruik in woningbouw en bedrijven
- Energiebewuste waterproductie.

Drinkwatervoorziening in verandering

De concurrentie tussen watervragers in Overijssel neemt toe en de waterbeschikbaarheid neemt sterk af, waardoor het watersysteem uit balans raakt. De drinkwatervoorziening is daar een onderdeel van. De drogere, warmere zomers zorgen voor een extra belasting van de drinkwatervoorziening door een hoog gebruik en grotere effecten van de drinkwaterwinning op de omgeving. Omdat ook, bijvoorbeeld, landbouw en natuur van het grondwater gebruik maken, neemt de concurrentie om het (grond)water toe. Dat betekent dat een robuust water- en bodemsysteem essentieel is om de drinkwatervoorziening in stand te houden. Het principe 'water en bodem sturend' geeft hier richting aan en is in het fundament van de provinciale omgevingsvisie opgenomen. Transitie van de landbouw en versterking van natuur kunnen bijdragen aan voldoende water, van goede kwaliteit, voor iedereen.

We houden rekening met drie vraagscenario's:

1. een stijging van de vraag van 30% in 2050, met grotere verschillen tussen zomer- en wintergebruik (GE-scenario). Los van de structurele stijging, zien we namelijk ook in toenemende mate pieken optreden in de vraag. Mede door warme, droge perioden kan het dagelijks watergebruik soms tot wel 70% meer zijn dan normaal.
2. Vraagprognose gemiddeld, gebaseerd op de ontwikkeling van de huishoudens in Overijssel.
3. Vraagprognose met 20% waterbesparing in 2035, één van de richtinggevende principes van de kabinetsbrief Water en Bodem Sturend.

Gezamenlijke Adaptieve strategie drinkwater

De provincies, het drinkwaterbedrijven en de waterschappen hebben samen een belangrijke verantwoordelijkheid als het gaat om het veiligstellen van de drinkwatervoorziening, nu én in de toekomst. Vanuit hun zorgplicht staan de provincies aan de lat voor het beschikbaar stellen van voldoende drinkwaterbronnen en de bescherming van die bronnen. De drinkwaterbedrijven zijn verantwoordelijk voor de inrichting van de infrastructuur voor de productie en levering van drinkwater. De waterschappen zijn verantwoordelijk voor het beheer van het regionale watersysteem waar drinkwaterwinning onderdeel van is. Vanuit hun gezamenlijke verantwoordelijkheid en visie op de lange termijn hebben de provincies, waterschappen en drinkwaterbedrijven in nauwe samenwerking het proces verkenning robuuste drinkwatervoorziening doorlopen. Daarbij is, conform landelijke afspraken uit de Beleidsnota Drinkwater en Structuurvisie ondergrond, afgesproken om voorbereid te zijn op het Global Economy (GE) scenario. Dit houdt in ca. 30% groei van drinkwatervraag in 2050.

Onder begeleiding van Deltares hebben provincie Overijssel, Vitens, waterschap Vechtstromen en waterschap Drents Overijsselse Delta de Adaptieve strategie drinkwatervoorziening Overijssel (ASD) ontwikkeld en beschreven in het rapport 'Adaptieve strategie drinkwatervoorziening Overijssel' (Deltares, 2020). Daarin is ook een uitvoeringsagenda opgenomen met maatregelen voor de korte, middellange en lange termijn. De uitvoering hiervan wordt doorlopend gemonitord en waar nodig bijgesteld.

Een actualisatie van de uitvoeringsplanning en de benodigde investeringen voor de uitvoering van de herijkte ASD worden na het zomerreces in een apart voorstel aan u voorgelegd

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter,

secretaris,